

Az olvasási és (helyes)írási nehézségek hatékony
“kezelése”, avagy nem lehet nehézség az olvasás-
írási nehézség

K(önnyen) É(rthető) K(ommunikáció)

- ▶ A nehezen olvasó olyan tanulóknak segít, akiknek problémát okoz a szövegértés.

Lényege:

- ▶ rövid mondatok
- ▶ legyen a szöveg tagolt,
- ▶ egyszerű, érthető információk
- ▶ lényegre törő fogalmazás,
- ▶ kerülje a bonyolult szavakat,
- ▶ egy mondatban csak egy információ legyen.

Kétféle intelligenciateszt segít elsősorban a felső tagozaton tanító pedagógusoknak, abban, hogy kiderüljön, a diákok mely területen a legfogékonyabbak.

-
- ▶ Gardner: A többszörös intelligencia elmélete alapján készült tesztje 7 területet vizsgál:

5. számú melléklet: Gardner - Többszörös intelligencia teszt

Forrás: https://www.businessballs.com/freepdfmaterials/free_multiple_intelligences_test_manual_version.pdf

ÉRTÉKELÉS

1 = nagyon nem értek egyet, nagyon nem igaz rám, nagyon nem jellemző

2 = inkább nem értek egyet, inkább nem jellemző, inkább nem igaz rám

3 = inkább egyetértek, inkább igaz rám

4 = nagyon egyetértek, nagyon igaz rám, nagyon jellemző rám

Értékelj az állításokat a fehér rubrikában 1-4-ig!

1.	Szeretek magamról tanulni.							
2.	Tudok hangszeren játszani.							
3.	Könnyebben oldok meg problémákat, feladatokat mozgás közben.							
4.	Gyakran jár valamilyen dal / dallam a fejemben.							
5.	Számomra könnyű a pénzzel való gazdálkodás.							
6.	Könnyen találok ki történeteket.							
7.	Mindig is jó volt a mozgáskoordinációm.							
8.	Ha beszélek valakivel, nemcsak a szavakra jelentésére, a hangzásukra is figyelek.							
9.	Élvezem keresztrejtvényt, szókereső és más szójátékokat.							
10.	Nem szeretem a kétértelműséget, szeretem a tiszta dolgokat.							
11.	Élvezem a logikai fejtörőket, pl.: <u>sudoku</u> .							
12.	Szeretek <u>meditálni</u> .							
13.	A zene nagyon fontos nekem.							
14.	Ha akarok, meggyőzően tudok hazudni.							
15.	Sportolok vagy táncolok.							
16.	Nagyon érdekelnek a személyiség- és az IQ-tesztek.							
17.	Az <u>irracionálisan</u> viselkedő emberek zavarnak.							
18.	Az <u>aktuális</u> érzelmi állapotomra rímelő zenék ragadnak meg.							
19.	Nagyon szociális vagyok, szeretek más emberekkel lenni.							
20.	Rendszerező és alapos vagyok.							
21.	Könnyen megértem a grafikonokat, táblázatokat.							
22.	Ügyesen tudok dobok (darts, kavics, frizbi).							
23.	Könnyen tudok felidézni idézeteket, verseket vagy dalszövegeket.							
24.	Felismerem azokat a helyeket, ahol már jártam, még, ha nagyon fiatalon is.							
25.	Sokféle zenei stílust hallgatok élvezettel.							
26.	Ha <u>koncentrálok</u> , hajlamos vagyok firkálni.							
27.	Képes vagyok másokat <u>manipulálni</u> , ha úgy döntök.							

5. számú melléklet: **Gardner - Többszörös intelligencia teszt**

Forrás: https://www.businessballs.com/freepdfmaterials/free_multiple_intelligences_test_manual_version.pdf

28.	Elég pontosan meg tudom jósolni a viselkedésemet egy bizonyos helyzetben.							
29.	Könnyen számolok fejben.							
30.	Képes vagyok azonosítani a legtöbb hangot, anélkül, hogy tudnám, mi okozza.							
31.	Az iskolában az egyik kedvenc tantárgyam a magyar.							
32.	Szeretek problémákat alaposan körbejárni, a következményeket figyelembe venni.							
33.	Élvezem a vitákat, megbeszéléseket.							
34.	Szeretem az adrenalin szintemet megmozgató sportokat, a hajmeresztő dolgokat.							
35.	Érdekel, hogy hogyan érzik magukat a körülöttem lévő emberek.							
36.	Az otthonom tele van képekkel és fényképekkel.							
37.	Jó a kézügyességem, nagyon szeretek <u>kézműveskedni</u> .							
38.	Szeretem, ha a háttérben zene szól.							
39.	Könnyen vissza tudok emlékezni a telefonszámokra.							
40.	Jövőbeni célokat tűzök ki, és terveket állítok fel.							
41.	Szeretem megérinteni a dolgokat.							
42.	Könnyen meg tudom mondani, ha valaki kedvel, vagy nem.							
43.	Könnyen el tudom képzelni, hogyan néz ki egy tárgy a másik szemszögéből.							
44.	Soha nem használok összeszerelési leírásokat (pl.: bútorok esetében).							
45.	Könnyen szóba elegyedek ismeretlen emberekkel.							
46.	Ha valami újat akarok megtanulni, elég, ha csak nekiállok és próbálkozom.							
47.	Ha becsukom a szemem, gyakran látok tisztán kivehető képeket.							
48.	Nem használok az ujjaimat, amikor számolok.							
49.	Gyakran beszélek magamhoz néha hangosan, néha fejben.							
50.	Imádtam az éneket a suliban.							
51.	Mikor külföldön vagyok, könnyen rám ragadnak a mindennapok kifejezései.							
52.	A labdajátékokat könnyűnek és izgalmasnak találom.							
53.	A kedvenc tantárgyam a suliban a matek volt.							
54.	Mindig tudom, hogyan érzem magam.							
55.	Tisztában vagyok erősségeimmel és gyengeségeimmel.							
56.	Naplót vezetek.							
57.	Nagyon jól értelmezem más emberek testbeszédét.							
58.	A kedvenc tantárgyam a suliban a rajz volt.							
59.	Örömet lelem az olvasásban.							
60.	Könnyen olvasok térképet.							
61.	Amikor valakit sírni látok, zavar, ha nem tudok neki segíteni.							

5. számú melléklet: **Gardner - Többszörös intelligencia teszt**

Forrás: https://www.businessballs.com/freepdfmaterials/free_multiple_intelligences_test_manual_version.pdf

62.	Jó vagyok abban, hogy mások vitás helyzetét megoldjam.							
63.	Mindig arról álmodom, hogy zenész vagy énekes leszek.							
64.	Inkább a csapatsportokat kedvelem.							
65.	Az éneklés boldoggá tesz.							
66.	Szeretek egyedül lenni.							
67.	Soha nem tévedek el ismeretlen helyen, ha egyedül vagyok.							
68.	Inkább az egyéni sportokat szeretem.							
69.	Ha újat tanulok, segítenek a rajzok, a diagrammok a megértésben.							
70.	A barátaim mindig hozzám jönnek, ha támogatásra, vagy tanácsra van szükségük.							
Összpontszám								
TI területek		Verbális	Logikai-matematikai	Zenei	Kinesztetikus -testi	Vizuális-téri	Interperszonális	Intrapersonális

A Gardner – Többszörös intelligencia teszt értékelése:

Oszloponként adja össze a számokat, majd írja be az összegeket az összpontszám sorába. Amelyik oszlopban a legtöbb pont van, az jelöli azt, hogy melyik intelligencia terület az Ön erőssége!

Thomas Armstrong Intelligencia-profil kérdőszora, amely 8 területet vizsgál:

1. Könnyen fogalmazok, írok, szeretek történeteket mesélni, könnyen megjegyzek neveket, helyeket, dátumokat, vagy akár jelentéktelen tényeket, fejlett szóincessel rendelkezem. Szeretem mások beszélgetéseit, elbeszéléseit hallgatni. Szeretek olvasni, élvezem a szójátékokat. Nincsenek komoly helyesírási problémáim.	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
2. Foglalkoztat a gépek, eszközök, használati tárgyak működésének háttere, ezekről szívesen szerzek ismereteket. Mindig kedveltem a matematika órát, diákként érdekelték a tudományközpontú tantárgyak. Kedvelem a számítógépes játékokat, élvezem a számjátékokat, szívesen sakkozom, dámázom, vagy játszom más stratégiai játékot, szeretek logikai feladványokon vagy fejtörőkön gondolkodni, kísérletezni.	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
3. Könnyen értelmezek képeket, ábrákat, jól tájékozodom. Gyakran firkálgatok, képes vagyok képeket, ábrákat szemléletesen bemutatni. Térképeket, grafikonokat, és diagramokat, szívesebben olvasok, mint szöveget. Álmodozó típus vagyok, szeretek rajzolni, érdekel a képzőművészet. Szeretem a kirakós játékokat, az útvesztőket, szívesen építék érdekes, háromdimenziós szerkezeteket.	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
4. Ha sokáig egy helyben kell ülnöm, izgek-mozgok. Szívesen sportolok, egy vagy több sportban jeleskedem. Jól utánozom mások gesztusait, mozdulatait. Mindent a kezembe veszek, amit látok, szeretek dolgokat szétszedni, majd újra összerakni azokat.	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
5. Észreveszem, ha egy dallam hamisan cseng, könnyen felidézek melódiákat, énekhangom van, játszom hangszeren, vagy énekelek/énekeltem kórusban, együttesben. Ritmikusán beszélek és mozgok, sokszor észreveszem, hogy tudattalanul magamban dünnyögök. Érzékeny vagyok a környezeti zajokra (például, amikor az eső kopog a tetőn).	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
6. Kettő vagy több közeli barátom van, szeretek összejárni velük. Mások gyakran keresik társaságomat, tanácsokat adok azoknak, akiknek gondjuk van, igazi „megoldóemberként” tekintenek rám mások. Jó az empátikus képességem, törődök az emberekkel. Évezem, ha fesztelenül taníthatom ismerőseimet, családtagjaimat, szeretek másokkal közösen játszani. Egyesületek, bizottságok, szervezetek vagy hétköznapi csoportok tagja vagyok.	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
7. Pontosan ismerem a képességeimet és a gyengeségeimet. Jól érzem magam, amikor egyedül tevékenykedem. Érdeklődésemről vagy hobbijaimról nem beszélek túl sokat. Életstílusom, életvezetésem során több tekintetben az átlagtól eltérő utakat járok. Jó érzékem van az önirányításhoz, képes vagyok tanulni a hibáimból és a sikereimből. Jó az önbecsülésem.	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
8. Szeretek kirándulni a természetben, az állatkertben, vagy ellátogatni természettudományi múzeumokba. Szeretek kertészkedni, öntözni, növényeket ápolni. Tartok háziállatot, s szeretek elidőzni annak megfigyelésével. Lelkesedéssel tölt el, amikor az ökológiáról, a természetről, a növényekről vagy az állatokról újabb ismereteket szerzek. Felszólalok az állatok jogai, vagy a Föld megóvása érdekében.	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

-
- ▶ A tanulási stílusok megkülönböztetésére is létezik egy teszt, amely szintén segítség tanulóink differenciálásához.
 - ▶ Ez nem más, mint Szitó Imre tanulási stílus kérdőíve

Tanulási stílus kérdőív

Név:.....

Osztály:.....

Olvasd el figyelmesen az alábbi mondatokat! Döntsd el, hogy az öt válasz közül melyik jellemző rád és azt a számot írd be a kipontozott helyre! Itt nincsenek helyes vagy helytelen válaszok. Csak a saját véleményed fontos.

1 = Egyáltalán nem jellemző rám.
2 = Nem jellemző rám.
3 = Nem tudom eldönteni, igen is, nem is.
4 = Jellemző rám.
5 = Nagyon jellemző rám.

A 3-as választ csak ritkán használd!

.....1. Ha látom is és hallom is a megtanulandó szöveget, nagyon könnyen megjegyzem.
.....2. Hangosan szoktam elolvasni a tananyag szövegét, amikor felkészülök.
.....3. Szívesebben tanulok az osztálytársammal vagy a barátommal, mint egyedül.
.....4. Nagyon hasznos számomra, ha a tanár ábrákat mutat be a táblán vagy az írásvetítőn, amikor magyaráz.
.....5. Ha ábrát készítek jobban megértem a leckét, mintha csak olvasom.
.....6. Jól tudok úgy tanulni, ha csak némán olvasva átvészem a leckét.
.....7. Szívesebben töltöm az időmet rajzolással, festéssel, mint sportolással vagy mozgást igénylő játékkal.
.....8. Gyakran előfordul, hogy szóban elismételtem, felmondom magamnak a leckét.
.....9. Ha leírom magamnak azt a szöveget, amit meg kell tanulnom, akkor könnyebben megjegyzem, mintha csak látom vagy hallom.
.....10. Nem szeretem azokat a feladatokat, amiken tönnöm kell a fejemet.
.....11. Nyugtalanít, ha tanulás közben csend van körülöttem.
.....12. Jobban kedvelem azokat a feladatokat, ahol kézzel fogható dolgokkal, tárgyakkal kell foglalkozni, mint ahol csak rajzok, ábrák vagy szövegek vannak.
.....13. Jobban megy nekem az olyan feladat, ahol valamilyen mozdulatot kell megtanulnom, mint ahol szövegeket kell megérteni.
.....14. Jobb, ha a tanár magyarázatát meghallgatom, mintha a könyvből kellene megtanulni az anyagot.
.....15. A szabályokat szóról szóra bevégem.
.....16. Ha ábrát készítek magamnak, jobban megértem a leckét, mintha más által készített rajzot nézegetnék.
.....17. Amikor a tanár felszólít és kérdez tőlem valamit, gyakran előbb válaszolok, minthogy át tudnám gondolni, mit is mondok.
.....18. Szeretem, ha kíváncsi vagyok, amit megtanultam.
.....19. Ha vannak képek, ábrák a könyvem, könnyebb a tanulás.
.....20. Ha megbeszéltem valakivel a tananyagot, akkor könnyebben megtanulom.
.....21. Teljes csendben tudok csak tanulni.
.....22. Amikor új dolgokat tanulok, jobban szeretem, ha bemutatják, mit kell csinálnom, mintha szóban elmondják, mit kell tennem.
.....23. Ha valaki elmondja nekem a leckét, sokkal könnyebben megértem, mintha egyszerűen csak elolvasom.
.....24. Egyedül szeretek tanulni.
.....25. Tanulás közben nagyon zavaró, ha beszélgetnek körülöttem.
.....26. Akkor tanulok könnyen, ha közben szó a rádió, TV vagy a magdó.
.....27. Akkor vagyok biztos egy felelésnél, ha szóról szóra megtanulom a leckét.
.....28. Gyakran előfordul, hogy megtalálom a számtanpélda megoldását, de nem tudom elmagyarázni és bebizonyítani, hogyan jutottam el a megoldáshoz.
.....29. Szívesebben bemutatom, hogyan kell valamit csinálni, minthogy elmagyarázzam.
.....30. Gyakran előfordul, hogy olyan dolgokat is megtanulok, amiket nem nagyon értek.
.....31. Amikor egy számtanpéldát megoldok, szinte minden lépést meg tudok indokolni, hogy miért tettem.
.....32. A tanári magyarázat nem sokat jelent nekem, a könyvből mindent meg tudok tanulni.
.....33. Több olyan dolgot tudok csinálni, amit nehéz lenne szavakkal elmagyarázni /kézűgyességet igénylő feladatok/
.....34. Mozdulatokat könnyebben megjegyzek, mint képeket vagy ábrákat.

A kérdőívet összeállította: Szitó Imre © 1987

Tisztelt Érdeklődő!

Az 1987-ben kialakított és közzétett tanulási stílus kérdőívet¹ a folyamatosan gyűjtött adatokra támaszkodva az 2020-as években, statisztikai számítások révén újraértékeltem. Az adatok feldolgozása 453 tanuló válasza alapján történt. A válaszadók között van általános iskolai és gimnáziumi tanuló, általános iskolai 4. és gimnáziumi 12. évfolyamhoz tartozó tanuló egyaránt.

Ezeknek az újabb információknak a közzétételével arra töreksem, hogy a kérdőív skáláihoz tartozó tanulói válaszok kiértékelése a lehető legpontosabban tükrözze a tanulók tanulási stílusát. A pontosság növelése érdekében ponthatárhoz kötött kritériumokat adok meg egy-egy tanulási stílus meghatározásához. (Összességében azonban csak annyira lehetünk pontosak, amennyire pontos a tanuló önértékelése és odafigyel a kérdések tartalmára, amikor a kitöltés történik.)

A kérdőív skáláihoz tartozó adatokat összegezni szükséges. Minden n-jelű kérdésre adott válasz értékét ki kell vonni 6-ból az összegzéshez. (A „t” a tétel szó rövidítése.) Egy skála akkor értékelhető, ha minden tételt megválaszolták.

Auditív: $t_2 + 6 \cdot t_6 + t_8 + t_{14} + t_{23} + 6 \cdot t_{32}$

Vizuális: $t_4 + t_5 + t_{19} + t_{22} + t_{29}$

Mozgásos: $t_9 + t_{12} + t_{16} + t_{33} + t_{34}$

Társas $\leftrightarrow$ (Egyéni): $t_3 + t_{18} + t_{20} + 6 \cdot t_{24}$

Csend $\leftrightarrow$ (Zaj): $6 \cdot t_{11} + t_{21} + t_{25} + 6 \cdot t_{26}$

Impulzív $\leftrightarrow$ (Reflektív): $6 \cdot t_1 + t_{13} + t_{17} + t_{28} + 6 \cdot t_{31}$

Memorizáló $\leftrightarrow$ (Jelentésteli): $t_{10} + t_{15} + t_{27} + t_{30}$

A kiegészítésként megnevezett tanulási stílusok – Egyéni, Zaj, Reflektív, Jelentésteli – a már ismert skálák alacsony pontértékeihez vannak hozzárendelve, ezáltal azonosíthatók. Az Egyéni stílus arra utal, hogy a tanuló egyedül szeret tanulni, nem társalgással és nem társaságban, nem csoportmunka formában. A Reflektív stílusról van leírás a tanulmányban (A tanulási stratégiák fejlesztése). A Jelentésteli stílus esetén a tanuló igényli az egyszerű memorizálással szemben a jelentés keresését. Definíciókat, logikai, időrendbeli és oksági kapcsolatokat részesít előnyben. A Zajban történő tanulás részben arra utal, hogy a tanulót nem zavarják a különféle zajok, miközben tanul, részben pedig arra, hogy aktívan bekapcsol valamilyen zenét, mert ez emeli meg a motivációs állapotát arra a szintre, hogy hozzákezdjen a feladathoz és végigvigye a tanulást. A Memorizáló stílus a Mechanikus stílus átnevezése. A Mozgásos stílusnál a korábbi közléshez képest szándékoltan maradt ki a 7. tétel beszámítása.

¹ A kérdőív A tanulási stratégiák fejlesztése, 1987-es kiadás 39-41. oldalán található.

Pontszám kritériumok a stílusok azonosításához

Szint	Auditív	Vizuális	Mozgásos
Felső határ	22 fölött	18 fölött	18 fölött
Átlag	20,6	17,6	16,6

Szint	Társas	Csend (-et igénylő)	Impulzív	Memorizáló
Felső határ	14 fölött	13 fölött	18 fölött	14 fölött
Átlag	11,4	12,8	11,7	10,2

Kiegészítés:

Szint	Egyéni	Zaj (-t kedvelő)	Reflektív	Jelentésteli
Alsó határ	10 alatt	11 alatt	11 alatt	10 alatt

A tesztéről további információt a szitoimre.hu oldalon lehet megtudni.

A bemutatott technika a tesztek és a kérdőív nagyban hozzájárulhatnak ahhoz,
hogy a következő mottó igaz legyen.

